

KAZAKHEXPORT

"ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКСПОРТТЫҚ-КРЕДИТТІК АГЕНТТІГІ" АҚ-НЫҢ ЭКСПОРТТАУШЫЛАРҒА АРНАЛҒАН ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰСЫНЫМДАРЫ

МІНДЕТТЕМЕЛЕРСІЗ ЖӘНЕ АРТЫҚ ШЫҒЫНСЫЗ ПРАКТИКАЛЫҚ ҚАДАМДАР

Энергия тиімділігін арттыру экспорттаушыларға келесі мүмкіндіктерді береді:

- электр энергиясы мен отынды үнемдеу **есебінен өнімнің өзіндік құнын төмендету;**
- шетелдік әріптестер тарапынан жиі ескеріле бастаған **парниктік газдар шығарындыларын қысқарту;**
- сыртқы нарықтардағы **бәсекеге қабілеттілікті арттыру;**
- **банктермен, инвесторлармен және экспорттық-кредиттік агенттіктермен өзара іс-қимылды жеңілдету;**
- шетелдік контрагенттердің ESG және климаттық көрсеткіштер жөніндегі сауалдарына анағұрлым дайын болу.

Көптеген шетелдік әріптестер, тіпті ресми талаптар болмаған күннің өзінде, компанияның энергияны қаншалықты ұтымды пайдаланатынына қазірдің өзінде назар аударуда..

Жылдам шаралар (айтарлықтай инвестициясыз)

- Қыздыру шамдары мен люминесцентті шамдарды LED-жарықтандыруға ауыстыру.
- Жұмыстан тыс уақытта жарықтандыру мен жабдықтарды өшіру.
- Қоймаларда, дәліздерде және қосалқы орынжайларда қозғалыс датчиктері мен таймерлерді орнату.
- Электр қозғалтқыштарын, желдету жүйелерін және компрессорларды жүйелі түрде тазалау және техникалық қызмет көрсету.

Орта мерзімді шаралар

- Ескірген жабдықтарды энергиялық тиімді баламаларына (А класы және одан жоғары) ауыстыру.
- Жабдықтардың жұмыс кестесін оңтайландыру (ең жоғары жүктемелерді төмендету).
- Электр энергиясын есепке алуды тек кәсіпорын бойынша ғана емес, цехтар / учаскелер бойынша орнату.

Секторлар бойынша мысалдар:

- Өңдеу өнеркәсібі: энергиялық тиімді электр қозғалтқыштары мен компрессорлар.
- Тамақ өнеркәсібі: тоңазытқыш жабдықтарын оңтайландыру.
- Құрылыс материалдары: пештер мен кептіру қондырғыларының қуат тұтынуын бақылау.

Жаңғыртуды жоспарлау кезінде:

- ескірген жабдықтарды энергиялық тиімді (А класы және одан жоғары) түрлеріне ауыстыру;
- ең жоғары (пиктік) жүктемелерді төмендете отырып, жабдықтардың жұмыс кестесін оңтайландыру;
- цехтар немесе учаскелер бойынша электр энергиясын есепке алу жүйесін орнату.

Жылдам әрі қымбат емес шаралар

- Қазандықтарға, генераторларға, пештерге және көліктерге жүйелі түрде техникалық қызмет көрсету.
- Жылу мен отынның ысырап болуын (жылыстауын) бақылау.
- Қызметтік және жүк көліктерінің бағыттарын (маршруттарын) оңтайландыру.
- Жабдықтардың үнемді жұмыс режимдерін пайдалану.

Анағұрлым жүйелі (кешенді) шаралар

- Тиімділігі жоғары қазандықтарға, оттықтарға және пештерге көшу.
- Ғимараттардың, құбырлардың және өндірістік орынжайлардың жылу оқшаулауын жақсарту.
- Температура мен қысымды реттейтін автоматты жүйелерді орнату.

Секторлар бойынша мысалдар:

- Металлургия: пештердегі жылу шығынын азайту.
- Тамақ өнеркәсібі: пісіру, қайнату және пастерлеу режимдерін оңтайландыру.
- Жеңіл өнеркәсіп: энергиялық тиімді бу генераторлары.

Өнеркәсіп үшін үнемдеудің негізгі аймағы

- Өндірістің қай кезеңдерінде энергия ең көп тұтынылатынын талдау.
- Мүмкіндігінше энергияны көп қажет ететін операцияларды бір циклге біріктіру.
- Жылу рекуперациясын (қалдық жылуды қайта пайдалану) қолдану.
- Ақаулар (брак) мен қайталанатын операциялардың санын азайту — бұл энергия шығындарын тікелей төмендетеді.

Экспорттаушылар үшін әсіресе маңызды

Жеткізу және жөнелту бағыттарын оңтайландыру.
Жиі және ұсақ тасымалдардың орнына жүктемесі толық рейстерді (шоғырландырылған жүктерді) пайдалану.
Автопаркті жаңарту кезінде отын үнемдейтін (үнемді) көлікке көшу.
Жеткізілімдерді қайтарымды логистикамен үйлестіру.

Қосымша:

Жөнелтілімдерді партияларды шоғырландыруды (консолидациялауды) ескере отырып жоспарлау.
Энергиялық тиімді шешімдерді ұсынатын логистикалық операторлармен жұмыс істеу.

- Кеңселер, қоймалар және қосалқы орынжайлар үшін күн панельдерін пайдалану.
- Жаңартылатын көздерден электр энергиясын сатып алу (егер жеткізушіде қолжетімді болса).
- Ең жоғары (пиктік) жүктемелерді төмендету үшін меншікті генерацияны пайдалану.
- ЖЭК-ті тіпті ішінара пайдаланудың өзі шетелдік әріптестер тарапынан оң қабылданады.

Цель декарбонизации к 2060 году

Ұсынылады:

- Энергия тұтынуға жауапты тұлғаны тағайындау.
- Электр энергиясының, отынның және жылудың ай сайынғы тұтынылуын тіркеп отыру.
- Көрсеткіштерді айлар және жылдар бойынша салыстыру.
- Шоттар мен құжаттарды сақтау — олар шығындарды басқару және ESG-есептілік үшін қажет болады.

""Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі" АҚ бұл шараларды міндетті түрде енгізуді талап етпейді.

Барлық ұсынымдар ерікті сипатқа ие.

Энергия тиімділігі жөніндегі тіпті шағын қадамдардың өзі ұзақ мерзімді өзара іс-қимыл кезінде оң ескеріледі.

Шаралардың болмауы қолдау көрсету шарттарына әсер етпейді.

KAZAKHEXPORT

ЭКСПОРТНО-КРЕДИТНОЕ АГЕНТСТВО КАЗАХСТАНА

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАҚМЕТ!

